

חינוך לחיים

פרשת חוקת

"זאת חוקת התורה" – מסופר במשפחתנו על דודי זקני ר' אברהם יעקב קיש ז"ל שהיה עם האדמו"ר בעל ה"שפע חיים" מצאנז, במחנה המוות ועל אף כל התלאות והקשיים היה שקוע בלימוד כמעט כל שעות היממה, ובפרשתנו שאל, מדוע כתוב כאן "זאת חוקת התורה" היה מספיק לכתוב חוקת התורה בלי "זאת"? והסביר שיש בפס' רמז לשלושה דברים המועילים לזיכרון: א'. שיחזור על לימודו מאה ואחד פעמים. ב'. שיצייר שם הוי"ה מול עיניו בשעת הלימוד. ג'. שילמד בקול רם וישמיע לאוזנו. וזה הרמז כאן בפסוק: "זאת" ר"ת זכור אל תשכח,

"אשר צוה" בגימטריה מאה ואחד. (אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה מאה ואחד..)
ה', שתצייר שם הוי"ה מול עיניך, (בפרט שיודע ששכינה כנגדו והקב"ה מקשיב לכל מילה שאומר שהרי כל תלמיד חכם שיושב וקורא ועוסק בתורה – הקב"ה יושב כנגדו וקורא ושונה עימו)
"לאמר" – שתגיד בפה ובקול, (ובין שלל המעלות בכך נוסף את לשון הגר"ח וולאזין "כי הפה הוא כאצבע מרגיש הפגימה – כן מדי דברו – הפה מרגיש פגימת השכל כציפורן פגימת הסכין) ואם שלוש אלה תעשה לך, לא תשכח לימודך. (הובא בספר לפיד האש)

וכבר מסופר על הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע שנכנס אליו פעם בחור לקבל ברכה, ובין הדברים שאלו הרבי: אם הוא לומד ומה הוא לומד, משהשיב ונקט לו את המסכתא שהוא עוסק בה, שאלו הרבי: האם הוא גם רגיל לחזור על תלמודו, ענה לו הבחור: לא! אני סומך על זכרוננו החזק ולכן הנני משקיע בלימוד. נענה אליו הרבי ואמר: "בני יקירי, הלומד ואינו חוזר הוא גרוע יותר ממי שאינו לומד כל עיקר. והוא דבר פלא, כי היצה"ר מניח לאדם שילמד אבל אינו נותן לו לחזור על תלמודו, כי הוא יודע שבחזרה תלוי הכל! ומה הנך חושב המשיך הרבי ואמר: מה הטעם שעם ישראל נוהג מנהג ישראל תורה שביום טוב של 'שמחת תורה' נוהגים לחזור פעמים הרבה על החלק הראשון שבפרשת "וזאת הברכה", אלא ללמדנו שצריך לימוד התורה היא "החזרה", לחזור עוד פעם ועוד פעם...

ונסיף "זאת התורה אדם כי ימות באוהל" אין אוהל אלא תורה, ואין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליהם, דהינו שמסכים לוותר על רצונותיו הפרטיים, למען מטרה נעלית זו שיהיה שקוע בלימודו והכוונה ב-2 בחינות א. שבשעה שלומד ישכח מכל ענייני העולם ויחשוב כאילו כל העולם מסביבו מת ואין לו אלא תורתו וכדרך שדרשו על הפס' "וכל אדם לא יהיה באוהל מועד" – כי בשעה שנמצא האדם בית המדרש שהוא האוהל מועד של ימינו צריך שיהיה בבחינת "וכל אדם לא יהיה" – שירגיש כאילו אף אחד אינו נמצא שם מלבד הקב"ה. ב. גם ביציאתו מבית המדרש ובכל מקום שהולך יהא שקוע בתורה ולכן נמשלה התורה לאוהל ולא בית כי את האוהל אדם לוקח לכל מקום שהולך – אם בחוקותי תלכו...

וכך הסביר הסבא מקלם ההבדל בין קלות ראש – שראשו קל להסתובב ולהביט על כל דבר, ומאיך כובד ראש – שראשו כבד, ולא בנקל הוא מטה ראשו להסתכל לצדדיו...

ובכל אופן פרשתנו מדברת על פרה אדומה שהיא פרשה עמוקה וסתומה כדברי שלמה המלך "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" (והיא רחוקה בגימט' פרה אדומה) והרבה ניתן ללמוד ממנה ונתמקד בכמה:

א. סה"כ 10 פרות – הראשונה עשה משה רבינו והאחרונה יעשה מלך המשיח והשאר נעשו במשך הדורות, אך ישנה הלכה מעניינת שבכל פרה שעשו יש לערב מאפר הפרה שעשה משה רבינו במדבר ולכן נאמר "לעולם היא נקראת על שמך" ב. כל מעשיה בכהן אבל שחיטתה יכולה ע"י זר בתנאי שזה לפני אלעזר "זר שוחט ואלעזר רואה" ג. כל מעשיה בכהן אבל ההזאה יכולה להיות ע"י זר. מה נלמד מכאן???

הרבינו בחיי אומר שפרה אדומה רומזת לתורה שבעל פה וללימוד התורה ואם כך נבין את כל ההלכות שאמרנו: א. למדנו שכל חידושי התורה לדורותיהם חייבים להיות מקושרים עם המקור עם "הפרה שעשה משה" – הכל מכוחו וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמר מסיני ועלינו מוטלת החובה "זכרו תורת משה עבדי"

ב. בכל שלבי ההוראה והלימוד אפשר לערב גם שאר אנשים בתנאי שהכל כפוף לגדולי התורה. הכל בתנאי ש"אלעזר רואה" להכפיף את המערכת החינוכית לדעת תורה. ג. לאחר שכל עשיונה הייתה ע"י הכהנים – גדולי ומאורי הדור יכול הזר להזות...

ההכנה, התשתית, חומר הלימוד וספרי הלימוד צריכים להיות קודש קודשים !!! ואחרי זה יכולים גם אחרים ללמד. כי התשתית שהיא העיקר נעשתה ע"י גדולי הדור.

מערכת לימוד שגדולי הדור ייסדוה ורוחם חופפת עליה בהכרח שתגדל דור דעה לתפארת

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com